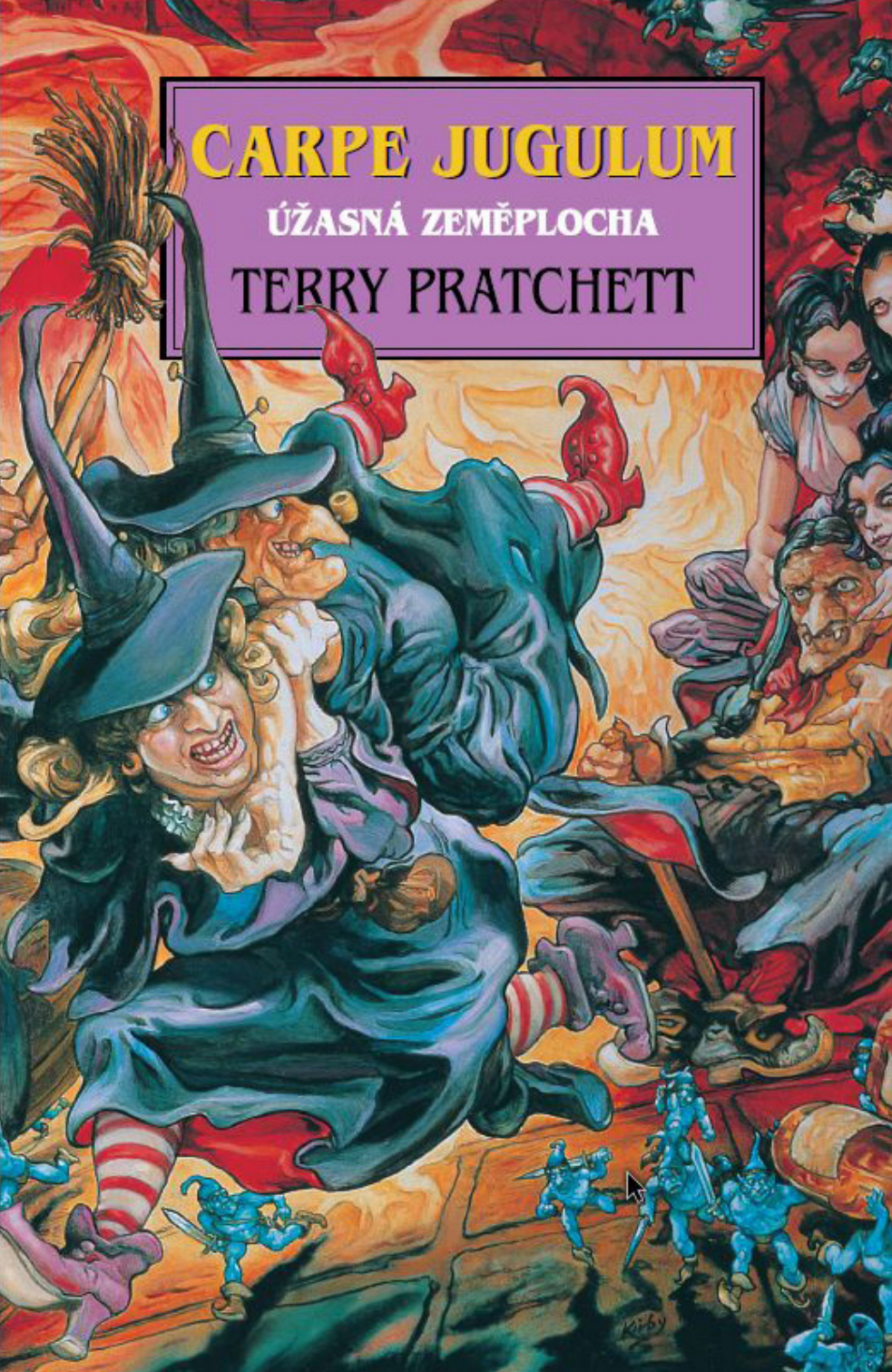

CARPE JUGULUM

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA

TERRY PRATCHETT

Carpe jugulum

Vyšlo také v tištěné verzi

Terry Pratchett

Carpe jugulum – e-kniha

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

CARPE JUGULUM © 1998 by Terry and Lyn Pratchett
Cover © 1998 by Josh Kirby
Translation © 2000 by Jan Kantůrek
First published by Doubleday a division of Transworld Publishers Ltd.
Czech edition © 2015 by Talpress
Illustrations © 2015 by Paul Kidby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno
použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu
nakladatele.

ISBN tištěné knihy: 978-80-7197-145-0
ISBN ePUB: 978-80-7197-833-6
ISBN MOBI (Kindle): 978-80-7197-833-6
ISBN PDF: 978-80-7197-833-6

CARPE JUGULUM*

Potrhanými černými mračny se pohyboval oheň, podobný umírající hvězdě, a padal zpět k zemi –

– k zemi, přesněji řečeno k zemi Zeměplochy –

– tahle hvězda sice dělala něco, co žádná jiná hvězda předtím, občas totiž měnila svůj pád, zvedala se, točila, ale přitom stále klesala.

Na horských úbočích, která s praskotem přelétala, se nakrátko rozjiskřil sněh.

A země pod ní začínala rychle mizet. Záře se odrážela od stěn namodralého ledu, jak světlo proniklo do ústí kaňonu, a teď hřměla jeho zatáčkami a zákrutami.

Pak světlo zhaslo. Něco ovšem dále prolétalo měsícem ozářenou puklinou mezi skalami.

Vyletělo to z kaňonu u vrcholku útesu, v místech, kde voda z tajícího ledovce padala hluboko dolů, do malého jezírka.

Proti všem předpokladům tady bylo údolí, nebo spíše celá síť malých údolí, těsně u okraje horského masivu, v místech, kde skaliska počínala svůj dlouhý pád k rovinám. V teplejším vzduchu se blýskalo malé jezírko. Byly tam husté lesy. Byla tam malá políčka, jako pokrývka sešitá z různých kousků látek a přehozená přes kamení.

Vítr se utišil. Vzduch byl teplejší.

Stín začal kroužit.

Hluboko dole, nepozorovaně a nepozorovavši vstupovalo do oné malé hrstky údolí ještě něco jiného. Bylo však velmi těžké poznat, co to je. Hlodášové keře se třásly a ve vřesu to harašilo,

* Pozn. překl.: Víte, co znamená rčení „Carpe diem!“? Je to latinsky a znamená to „Urví den“. A „jugulum“ je latinsky hrdlo nebo chřtán. A kdo žije v Überwaldu? Došlo, moji milí? Došlo?

jako kdyby se neobyčejně velká armáda tvořená množstvím neobyčejně malých postavíček pohybovala k jednomu cíli. Stín nakonec doletěl až k plochému kameni, který nabízel majestátní výhled dolů, na pole a lesy tam dole, a tam se také mezi kořeny stromů objevila skutečná armáda. Skládala se z malých modrých pidimužíků, z nichž někteří měli na hlavách špičaté modré čepice, ale většina z nich měla rudé vlasy nezakryté. Ani jeden z nich nebyl vyšší než patnáct centimetrů a všichni byli vyzbrojeni meči.

Seřadili se a upřeli pohledy do spleti údolíček a pak s pozdvíženými meči ze sebe vyrazili bojový pokřik. Byl by mnohem působivější, kdyby se předtím dohodli na jednom společném hesle, ale takhle to znělo, jako kdyby si každý z oněch malých bojovníčků vytvořil svůj vlastní válečný pokřik a byl připraven pustit se do boje s každým, kdo by mu ho chtěl upírat.

„Nac mac Fígl!“

„čpi si ho do trumpety!“

„Nakopem je!“

„Velký huby!“

„Je nás sotva tisícovka!“

„Aby vám Nac mac Fígl natrhnul...!“

„Natrhni si ji sám!“

Ona malá mísa plná údolíček, zářících v posledních zbytcích zapadajícího slunce, bylo Království lancredské. Lidé říkali, že z jeho nejvyšších míst se dá dohlédnout až na okraj světa.

Říkalo se také, i když ne právě mezi Lancredskými, že hned *pod* Okrajem, kde se moře v nekonečném krajopádu řítí do vesmíru, podpírají svět čtyři obrovští sloni, a ti prý zase stojí na kruňři želvy velké jako svět sám.

Lidé z Lancre o tom slyšeli. Mysleli si, že to zní docela rozumně. Svět byl očividně plochý, i když v Lancre byly ve skutečnosti jediné ploché či rovné věci jen stoly a temena hlav některých lidí, ale bylo známo, že želvy unesou pěkný náklad, a o slonech se každopádně ví, že jsou opravdu silná zvířata. Nezdálo se, že

by v té tezi byl nějaký zásadní nedostatek, takže Lancreští tomu dále nevěnovali pozornost a nechávali to tak.

Ne že by je nezajímal okolní svět. Naopak, měli o něj hluboký, osobní a vášnivý zájem, ale místo aby se ptali: „Proč jsme my, lidé, na světě?“, ptali se: „Bude letos přede žněmi pršet?“

Filozof by to mohl nazvat nedostatkem duševních ambicí, ale to jedině tehdy, byl-li si *dokonale jistý* tím, kde vezme své další jídlo.

Je pravda, že zeměpisná poloha Lancre a jeho podnebí vychovávaly umíněné a přímočaré lidi, kteří se často ve světě tam dole skvěle uplatnili. Lancre dodalo dolů do rovin a na pláně řadu těch největších mágů a čarodějek. A jsme u toho – filozofové by mohli žasnout nad tím, jak je možné, že takoví prostí lidé dali světu tolik magických osobností, protože filozofové si neuvědomili, že jen ten, kdo stojí nohama pevně na kameni, dokáže stavět vzdušné zámky.

A tak synové a dcery Lancre vyráželi do světa, budovali si kariéry, stoupali po různých stupních slávy a proslulosti a při tom všem nezapomínali posílat domů peníze.

Ti, kdož zůstávali doma, si většinou jen zapamatovali zpáteční adresu z obálky, v níž peníze ze světa přicházely, a jinak si hlavy myšlenkami na vnější svět příliš nezatěžovali. Nemysleli na něj.

Jenže svět tam venku myslel na ně.

Velký plochý kámen už byl opuštěný, ale na vřesovišti pod ním se jednotlivé vřesové keříky třásly a dělily v mohutném dlouhém „V“, jehož hrot směřoval do údolí.

„Gin je šéfik!“

„Nac mac Fígl!“

Existuje mnoho druhů upírů. Víte, říká se, že existuje tolik druhů upírů, kolik existuje druhů nemocí.* A to nemluvíme jen

* Pozn. autora: *Což nejspíše znamená, že někteří jsou nakažliví až vražední, jiní pak vás jen přinutí chodit legračním způsobem a nějaký ten den nejíst ovoce.*

o lidských upírech (jsou-li vůbec upíři lidé). Všude v horách Beraní hlavy se věří, že kterýkoliv sebenevinnější nástroj či nářadí, když si ho alespoň tři roky nevšimnete, pak bude toužit po vaší krvi. Ve Vodvchodu dokonce věří v upíři melouny, i když pověsti už neříkají, co takový upír-meloun dělá. Možná vás okusuje na oplátku.

Hledače a lovce upírů vždycky máty dvě věci. Jedna je: proč mají upíři takovou *moc*? Upíři se přece dají tak snadno zabít, říkají upírologové. Jsou přece *tucty* způsobů, jak se jich zbavit, a to jiných, než je onen proslulý dubový kolík do srdce. Jenže ten zase pochopitelně platí i na obyčejné lidi, takže když vám nějaké kolíky zbudou, nemusíte je vyhazovat. Podle všeho upíři stráví celý den v nějaké rakvi a nehlídá je nikdo než pouze postarší hrbáč, který nevypadá nijak zvlášť čiperně a jistě by utekl i před malým hloučkem. A přitom stačí právě jen ten jeden upír, aby držel celé okolí ve stavu zachmuřené hrůzy a poslušnosti...

Ta druhá hádanka je: Proč jsou upíři tak hloupi? Jako kdyby je už předem neprozrazovalo například to, že celý den chodí ve večerním úboru! Nebo proč nejraději žijí ve starých hradech, které nabízejí tolik prostředků ke zničení upírů, jako závěsy, které se dají snadno strhnout, nebo nástěnné dekorace, jichž se můžete zmocnit a znázornit jejich pomocí symbol víry? A myslíte, že *vážně* věří, že když budou svá jména vyslovovat pozpátku, nikdo to nepozná?

Sotva viditelnou cestou po bletech, mnoho kilometrů od Lancre, rachotil kočár. Podle toho, jak se pohyboval ve vyjetých kolejkách, se dalo soudit, že cestuje nalehko. S kočárem však přicházela i tma.

Koně byli černí stejně jako kočár, s výjimkou erbu namalovaného na kočárových dveřích. Každý kůň měl mezi ušima černý chochol a černý chochol byl upevněn i na každém horním rohu kočáru. Možná že právě to dodávalo vozidlu zvláštní vzhled putujícího stínu. Zdálo se, že za sebou táhne noc.

Na nejvyšším hřebetě blat, kde z trosek jakési dávno rozpadlé budovy vyrůstalo několik stromů, se kočár se skřípěním zastavil.

Koně stáli klidně, jen občas některý udeřil nohou do země nebo pohodil hlavou. Kočí seděl shrbený nad opratěmi a čekal.

Těsně nad mraky, ve stříbrném měsíčním světle, letěly čtyři postavy. Podle zvuků jejich rozhovoru byl mezi nimi někdo, kdo se čímsi cítil velice dotčen, i když ostrý, nepříjemný tón hlasu dával tušit, že by možná bylo přesnější použít slova „namíchnutý k smrti“.

„Nechal jsi to *uletět!*“ Hlas v sobě měl kňouravý přízvuk notorického stěžovače.

„Byl raněný, Laci.“ *Tenhle* hlas zněl smířlivě rodičovsky, ale zněla v něm potlačovaná touha vytahat první hlas za ucho.

„Já ty věci fakticky *nenávidím*. Jsou tak... ukvákaně sentimentální!“

„Jistě, drahoušku. Je to symbol lehkověrné minulosti.“

„Kdybych *já* dokázala tak krásně hořet, nepoflakovala bych se kolem a nesnažila se vypadat co nejkrásněji. Proč to dělají?“

„No, předpokládám, že jim to kdysi bylo k něčemu užitečné.“

„Takže oni jsou... Jak jim to říkáš?“

„Slepá nebo mrtvá vývojová větev, Laci. Opuštěný trosečník na mořích pokroku.“

„Takže já jim vlastně tím, že je zabívám, dělám službu?“

„Ano, to je ono. Tak a teď, mohla bys...“

„Konec konců, třeba kuřata nehoří,“ pokračoval hlas, kterému říkali Laci. „Rozhodně ne snadno.“

„Slyšeli jsme o tvém pokusu. Možná by nebyl špatný nápad předtím je zabít.“ To byl třetí hlas – hlas mladého muže, poněkud unavený tím mladším, dívčím. Když se ozýval, měl v každé slabice přízvuk „starší bratr“.

„K čemu by to bylo dobré?“

„No, miláčku, rozhodně by to bylo tišší.“

„Poslouchej otce, miláčku!“ *Tenhle* čtvrtý hlas mohl patřit

jen matce. Je v něm láska k ostatním hlasům, ať už udělaly cokoliv.

„Jste tak nespravedliví!“

„Nechávali jsme tě házet kameny na ty pidimužíky, drahoušku. Život není samá zábava.“

Když se k němu z mraků donesly hlasy, kočí se pohnul. Vzápětí stály nedaleko vozu čtyři postavy. Kočí pomalu slezl z kozlíku, a když se přiblížily, namáhavě otevřel dveře kočáru.

„Většina těch odporných mrňousů stejně utekla,“ řekla matka.

„To nevadí, má drahá,“ řekl otec.

„Já je fakticky nenávidím. Oni jsou taky mrtvá vývojová větev?“ řekla dcera.

„No, pořád ještě ne dost mrtvá, bez ohledu na tvé odvážné pokusy. Igore? Do Lancre!“

Vozka se otočil.

„Jhak si běhejete, bháne!“

„Oh, tak naposled, člověče... Copak takhle se mluví?“

„Alhe já do jhináč nheumím, bháne!“ odpověděl Igor.

„A taky jsem ti řekl, abys z toho vozu sundal ty pitomé chocholy!“

Vozka si nejistě poposedl.

„Mhusíme mít čehrný hoholy, bháne! Do je trahdice!“

„Okamžitě je sundej!“ přikazovala matka. „Co jen by si pomysleli *lidé*?“

„Ano, bhaní.“

Igor zabouchl dvířka a pomalu se šoural kolem koní. Neochotně jim sundal chocholy a vstrčil je pod kozlík.

Z kočáru se ozval mladší hlas: „A Igor je taky slepá vývojová větev, tati?“

„Doufejme, má drahá.“

„Khat abhy to sbral,“ zabručel Igor sám pro sebe a chopil se opratí.

* * *

Pozvání začínalo:

„*Jste srdečně zváni...*“

... a bylo vyvedeno tím vznešeným starodávným písmem, které se téměř nedalo přečíst, ale bylo tak oficiální.

Stařenka Oggová se usmála a postavila pozvánku zpět na krbovou římsu. Líbilo se jí slovo „srdečně“. Pro ni mělo bohatý, důvěrný, a především *alkoholický* zvuk.

Žehlila si právě svou nejlepší spodničku. Tedy, přesněji řečeno, seděla ve svém houpacím křesle, zatímco skutečnou práci vykonávala jedna z jejích snach, jejíž jméno si právě v tomto okamžiku nevybavovala. Stařenka jí pomáhala tím, že ji upozorňovala na místa, která vynechala.

Je to po čertech dobré pozvání, pomyslela si. Zvlášť to zlaté lemování, husté jako sirup. Pravděpodobně to nebylo pravé zlato, ale ten lesk každopádně budil dojem.

„Támhle je kousek, který by potřeboval přejet ještě jednou, drahoušku,“ řekla a dopila své pivo.

„Jistě, Stařenko.“

Další snacha, jejíž jméno si jistě během několika vteřin vybaví, čistila Stařenčiny červené boty. Třetí velmi opatrně kartáčovala plst' Stařenčina nejlepšího špičatého klobouku, umístěného na stojánku.

Stařenka vstala a přešla k otevřeným zadním dveřím. Venku bylo stále ještě trochu světla a několik časně vyšlých hvězd zčásti zastínily cáry mračen. Nasála vzduch. Tady v horách byla stále ještě ve vzduchu cítit zima, ale vítr s sebou přinášel neomylnou vůni jara.

Dobry čas, pomyslela si. Vlastně ten nejlepší. Samozřejmě věděla, že rok začínal na svátek Prasečí hlídky, když začaly klesat teploty, ale *nový rok* začínal teď, když se začaly objevovat první zelené výhonky, které prorážely ven posledním sněhem. Ta změna už byla ve vzduchu a Stařenka to cítila v kostech.

Její přítelkyně Bábi Zlopočasná vždycky říkala, že kostem se nedá věřit, ale Bábi Zlopočasná takové věci říkala každou chvíli.

Stařenka Oggová zavřela dveře. Když pak temný závoj zahalil oblohu, ve stromech na konci zahrady, holých a bez listí, něco zapleskalo křídly a tiše zaskřehotalo.

Zatím o několik kilometrů dál stála před zrcadlem ve svém domku čarodějka Anežka Nulíčková a snažila se srovnat v hlavě dva názory, které měla na svůj nový klobouk. Anežka měla většinou dva názory na všechno.

Když si pečlivě zastrčila vlasy a kriticky se obhlédla v zrcadle, zazpívala si písničku. Zpívala si dvojhlasně. Ne, samozřejmě, s vlastním obrazem v zrcadle, protože *taková* hrdinka skončí dřív nebo později při zpěvu duetu s panem Modrým ptáčkem a ostatními obyvateli lesa a pak normálnímu světu nezbyvá nic jiného než plamenomet.

Jednoduše si zpívala duet sama se sebou. Pokud se nesoustředila, stávalo se jí to v posledních dnech stále častěji. Perdita měla dost mečivý hlas, ale trvala na tom, že se přidá. Lidé se sklony k bezmyšlenkovité krutosti říkají, že v každé tlusté dívce je hubená dívka a spousta čokolády. Anežčina hubená dívka se jmenovala Perdita.

Nebyla si jistá, jak k téhle neviditelné spolucestující přišla. Matka jí vyprávěla, že když byla malá, měla zvyk svádět všechny své nehody a nepříjemnosti, jako třeba zmizení mísy smetany nebo rozbitou památeční mísu, na tu „druhou holčičku“.

Teprve teď si začala uvědomovat, že povolovat podobným věcem není právě dobrý nápad, zvláště když – aniž za to můžete – máte v krvi pěknou dávku přirozené magie. Vymyšlená přítelkyně jednoduše vyrostla, nikdy neodešla, a jak se ukázalo, byla pěkně nepříjemná.

Anežka neměla Perditu ráda, protože Perdita byla sobecká a zlá, a Perdita ji zase nenáviděla za to, že musí zůstat v Anežce, kterou považovala za tvárný, sentimentální lívanec, jež by lidé měli rozšlapat, kdyby nebyl tak tlustý, že na něj nedosáhli nohou.

Anežka se utěšovala tím, že jméno Perdita si vymyslela proto, aby nějak označila všechny ty myšlenky a tajná přání, které jak věděla, by neměla mít, a pojmenovala toho jízlivého malého komentátora, jenž nám každému sedí na rameni a ušklibá se. Jenže někdy ji napadalo, že i Perdita stvořila Anežku, aby si měla do čeho kopnout.

Anežka celkem ochotně poslouchala příkazy. Perdita je nenáviděla. Perdita si myslela, že *neposlouchat* příkazy je, jak se říkalo cizím slovem, *cool*. Anežka si myslela, že příkazy jako „Nepadejte do jam plných zaostřených kůlů“ tady jsou z nějakého důvodu. Perdita si myslela, abychom uvedli všeobecný příklad, že něco jako slušné způsoby u stolu je hloupé a omezující. Anežka na druhé straně vůbec nestála o to, nechat se otloukat kousky zeleniny, které odletovaly z cizího talíře.

Perdita si myslela, že klobouk každé čarodějky představuje mocný autoritativní symbol. Anežka si myslela, že menší plnoštíhlé dívky by neměly nosit vysoké klobouky, a černé už vůbec ne. Vypadala v nich, jako když někdo upustil na zem vzhůru nohama černý kornout se zmrzlinou.

Potíž byla v tom, že i když měla Anežka pravdu, Perdita ji měla taky. Špičatý klobouk měl v horách Beraní hlavy opravdu velkou váhu. Lidé hovořili ke klobouku, ne k osobě, která ho nosila. Když se lidé dostali do vážných obtíží, šli za čarodějkou.*

A chodit v černé také musíte. *Perdita* černou milovala. Perdita si myslela, že černá je *cool*. Anežka si myslela, že černá není dobrá barva pro lidi... objemově výraznější..., aha, ano, a taky že *cool* je pitomé slovo, používané lidmi, jejichž mozek by nevyplnil ani polévkovou lžiči.

Magráta Česneková černou nenesla a pravděpodobně v životě neřekla slovo „cool“, pokud nemluvila o kuželkách. Anežka si přestala v zrcadle prohlížet špičatost svého klobouku a roz-

* Pozn. autora: *Občas pochopitelně i proto, aby jí řekli: „Prosím vás, už s tím přestaňte.“*

hlédla se po domku, který dřív patřil Magrátě a v němž teď žila ona. Povzdechla si.

Pohled jí padl na draze vyhlížející pozvánku se zlatou ořízkou, opřenou na římse nad krbem.

No, Magráta už každopádně odešla na odpočinek, šla dělat královnu, a pokud o tom před nějakým časem někdo pochyboval, tak dnes už nikdo. Anežka jen nechápala způsob, jakým o Magrátě ještě dnes mluvily Stařenka Oggová a Bábi Zlopočasná. Byly obě pyšné (více méně), že se Magráta provdala za prince, a souhlasily, že to je pro ni ten správný život. Jednu věc však nevyslovily, přestože jim při takových rozhovorech visela nad hlavami jako nápis v pestře vyvedených barvách: *Magráta se spokojila s druhou cenou.*

Když si to Anežka poprvé uvědomila, propukla málem v smích, ale člověk se s nimi nedokázal přít. Ony si ani nedokázaly představit, že by se s nimi někdo přít *mohl*.

Bábi Zlopočasná žila v domku na samotě, který byl pokrytý tak starými došky, že z nich už vyrůstal docela slušný stromek. Vstávala a chodila spát sama a myla se v sudu na dešťovou vodu. Zato Stařenka Oggová byla tou nejzdejší osobou, s jakou se kdy Anežka setkala. Občas se vydávala na cesty, to ano, ale vždycky si brala Lancre s sebou jako nějaký neviditelný klobouk. Ale obě považovaly za samozřejmé, že jsou vrcholkem každého stromu a zbytek světa za hranicemi Lancre že tady je jen proto, aby se měly v čem vrtat.

Perdita si myslela, že být královnou je skoro to nejlepší, čím se můžete stát.

Anežka si zase myslela, že nejlepší ze všeho by bylo být co nejdále od Lancre a druhé nejlepší být ve své hlavě sama.

Upravila si klobouk na hlavě, jak nejlépe to dokázala, a vyšla z domku.

Čarodějky nikdy nezamykaly dveře. Nepotřebovaly to. Když vykročila do tmy, přistály na doškové střeše dvě straky.

* * *

Momentální aktivity čarodějky Bábi Zlopočasné by byly pro skrytého pozorovatele záhadou.

Vystrčila hlavu ze zadních dveří, prohlédla si dláždění před nimi a pak nohou zvedla hadrovou rohožku, která tam ležela.

Prošla domkem k předním dveřím, které nikdy nepoužívala, a opakovala se stejná procedura. Pak na obou stranách prohlédla skuliny ve stěnách kolem dveří.

Nakonec vyšla ven. V noci byl silný přízemní mrazík, zlomyslný malý trik zmírající zimy, a návěje starého listí ve stínech byly stále ještě šedobílé. V ostrém vzduchu prohledala květináče a křoví kolem dveří.

Pak se vrátila dovnitř.

Měla hodiny. Lancreští měli rádi hodiny, i když se o skutečný čas příliš nestarali, rozhodně ne, když se jednalo o časové jednotky menší než jedna hodina. Když jste potřebovali uvařit vajíčko, zazpívali jste si v duchu patnáct veršů oblíbené písně „Kde ty všechny dorty jsou (ty s tou pravou šlehačkou)“. Ale tikání hodin bylo v noci tak příjemné!

Nakonec usedla do houpacího křesla a upřela pohled na dveře.

V lese už houkaly sovy, když někdo přiběhl po cestičce a zabušil na dveře.

Každému, kdo neslyšel o Bábině železně sebekontrolě, na které by se daly rovnat podkovy, by se zdálo, že zaslechl tichý povzdech úlevy.

„No, už bylo na čase –“ začala.

Vzrušení a veselý hluk v zámku doléhaly dolů do stájí jen jako vzdálený šum. Sokolové a jestřábi seděli na svých hřadech, ztracení ve svém vnitřním světě střemhlavých útoků a teplo-vzdušného stoupání. Občas zacinkal řetízek nebo zapleskalo křídlo.

Červenkauva, sokolník, se připravoval v malé vedlejší místnosti. Když ucítil tu změnu ve vzduchu, vyšel do tichých stájí. Všichni ptáci byli vzhůru, bdělí a plní očekávání. Dokonce i král

Jindřich, orel, k němuž se Červenkauva odvážil přiblížit, jen když byl chráněný plnou plátovou zbrojí, se rozhlížel kolem.

Něco takového se stávalo, když se ve stájích objevila krysa, ale teď Červenkauva žádnou neviděl. Možná, že mezitím utekla.

Pro dnešní události vybral Červenkauva káně Vilmu, na které se mohl spolehnout. Spolehnout se sice dalo na všechny Červenkauvovy ptáky, ale většinou jen v tom směru, že na něj zuřivě zaútočí v okamžiku, kdy jim přijde na oči. Vilma si o sobě myslela, že je kuře, a většinou nedělala problémy ani mezi lidmi.

Ale i Vilma teď věnovala okolnímu světu neobvyklou pozornost, což se stávalo jen zcela výjimečně, třeba v okamžicích, kdy viděla zrní.

Zvláštní, pomyslel si Červenkauva. A to bylo všechno.

Ptáci dál vrhali pohledy vzhůru, jako kdyby střecha neexistovala.

Bábi Zlopočasná upřela pohled do rudé, kulaté a ustarané tváře.

„Poslyš, ty ale nejsi –“ Pak se sebrala. „Ty jsi Sumcovousův chlapec z Dílů, ne?“

„Mu'jt...“ Zalykající se chlapec se opřel o zárubeň a lapal po dechu. „Mu'jtok –“

„Jen se vydýchej. Nechceš se napít vody?“

„Mutjítok –“

„Ano, ano, to je v pořádku. Jen se *vydýchej*.“

Chlapec několikrát hlasitě lapl po dechu.

„MusítejítokamžitěkpaníBřečtaníkovéajímumiminku!“

Slova se mu vyřinula z úst v jediném proudu.

Bábi stáhla z věšáku vedle dveří klobouk a vytáhla z trámek pod střechou koště.

„Myslela jsem, že na ni dává pozor stará paní Paternosterová,“ řekla a vrážela na místa kloboukové jehlice neomylnými gesty válečníka, který se spěšně chystá do nečekaného boje.

„Ona říká, že se to všechno nějak zvirtlo, paní.“

To už se Bábi rozbíhala zahradní pěšinou.

Na konci mýtiny zem klesala příkrým, asi sedm metrů vysokým svahem k zatačce pěšiny. Koště sice v okamžiku, kdy Bábi doběhla na okraj svahu, ještě nenastartovalo, ale Bábi se vrhla do prostoru a v letu přehodila jednu nohu přes násadu koštěte.

Magie zabrala zhruba v polovině pádu dolů, takže Bábiny boty sice škrty o suché kapradí, ale pak se koště vzneslo k nočnímu nebi.

Cesta se klikatila horami jako bílá stuha, kterou tam někdo upustil. Tady nahoře neustále vál vítr.

Lapkův kůň byl obrovský černý hřebec. Byl to pravděpodobně také jediný kůň, který měl za sedlem připevněný krátký žebřík.

To proto, že lapka se jmenoval Casanovlez a byl trpaslík. Mnoho lidí považuje trpaslíky za rezervované, opatrné, zákonů dbalé a velmi zdrženlivé ve věcech srdce a dalších částečně souvisejících orgánů. To skutečně platilo pro většinu trpaslíků. Jenže genetika někdy vrhne na zelené sukno kostky v podivné figuře, a tak se stalo, že trpaslíci zplodili Casanovleze, jenž dával přednost zábavě před penězi a ženám věnoval veškerou vášň, kterou mají trpaslíci vyhrazenou jen pro zlato.

Zákony považoval za užitečnou věc, ale respektoval je jen tehdy, když mu to vyhovovalo. Casanovlez zavrhoval olupování cestujících, ale člověk se při tom dostal na čerstvý venkovský vzduch, což bylo velmi zdravé, zvláště když se nejbližší městečka hemžila manžely nešetřícími nevraživostí a ranami.

Potíž byla v tom, že ho na silnicích nikdo nebral vážně. Zastavit kočár bylo jednoduché, ale lidé měli sklony říkat: „Cože? Ruce vzhůru? Snad dolů, he? Nejste na to ještě trochu malý, co? Že se nestydíte, takový kraťas! Ha, ha, ha!“ a on byl nucen střílet je do kolena.

Dýchl si na ruce, aby si je trochu zahřál, a při zvuku příjíždějícího kočáru pozvedl hlavu.

Už už se chystal vyjet z úkrytu v houští, když viděl, jak z protější strany lesa vyjel jiný lupič.

Kočár zastavil. Casanovlez neslyšel, o čem byla řeč, ale druhý lupič dojel k jedné straně kočáru, sklonil se k okénku, aby promluvil s cestujícími...

...a z okénka se vysunula ruka, strhla ho z koně a vtáhla do kočáru.

Kočár se chvilku zuřivě pohupoval na pérech, pak se dvířka otevřela, lupič vyletěl ven a bezvládně padl do prachu.

Kočár se rozjel...

Casanovlez chvilku počkal a pak dojel k nehybnému tělu. Zatímco jeho pán odvázal žebřík a sestoupil na zem, kuň trpělivě stál.

Nebylo těžké poznat, že lapka je mrtev. Živí lidé a častokrát i většina čerstvě mrtvých v sobě mají nějakou krev.

Kočár zastavil o několik kilometrů dál, na vrcholu kopce, odkud cesta začínala svůj dlouhý, klikatý sestup do Lancre a nížin.

Čtyři cestující vystoupili a došli na místo, odkud měli dokonalý výhled.

Za zády se jim nad horami táhla mračna, ale vzduch před nimi byl křišťálově čistý a v měsíčním světle bylo vidět až k Okraji. Hluboko pod nimi, nedaleko hor, leželo ono malé královstvíčko.

„Brána do světa,“ řekl hrabě Strakupír.

„A naprosto nestřežená,“ dodal jeho syn.

„Naopak. Byl tady jeden z *nejdokonalejších* strážců,“ odpověděl hrabě. Pak se usmál do noci. „Alespoň... do dneška...“

„Čarodějky by měly být na naší straně,“ ozvala se hraběnka.

„Ona už každopádně brzo bude,“ odpověděl jí hrabě. „Je to velmi... zajímavá žena. Zajímavá *rodina*. Strýc často mluvil o její babičce. Ženy z rodu Zlopočasných vždycky stály jednou nohou ve stínu. Mají to v krvi. A většina jejich síly pochází z toho, že to popírají. Jenže,“ dodával a jeho zuby se zableskly

ve spokojeném úsměvu, „ona už brzo pozná, na které straně je její chleba namazaný.“

„Nebo na které straně je její perník polévaný,“ přikývla hraběnka.

„Ach ano. Krásně vyjádřeno. To je samozřejmě daň za to, býti Zlopočasnou. S přibývajícími lety začínají stále častěji slyšet třeskot železných dveří velké pece.“

„No ale já slyšel, že je stejně pěkně tvrdá,“ řekl syn. „Prý má nesmírně bystrý mozek.“

„Zabijme ji,“ ozvala se hraběcí dcera.

„Poslyš, Laci, drahoušku, nemůžeš zabít *každého*.“

„Nevím, proč ne.“

„Ne. Mně se více zamlouvá pomyšlení na to, že bude... užitečná. A ona vidí všechno v černé a bílé. To je většinou pro mocné dokonalá past. Ó, ano. Mysl, jako je ta její, se tak snadno... řídí. Stačí jí maličko napomoci.“

V měsíčním světle prudce zapleskala křídla a hraběti na rameni přistálo něco dvojbarevného.

„A *tohle*...“ řekl hrabě, pohládl straku a pak ji pustil. Vytáhl z vnitřní kapsy kabátu obdélník bílého papíru. Okraje obdélníčku se krátce zableskly zlatem. „Věřili byste tomu? Copak by se mohlo něco takového stát dřív? Na světě opravdu zavládl nový řád...“

„Máte po ruce kapesník, pane?“ zeptala se hraběnka. „Dejte mi ho, prosím. Máte na bradě pár...“

Osušila mu bradu a zasunula mu kapesník ušpiněný od krve zpět do kapsy.

„Tak.“

„Jsou tady ale ještě jiné čarodějky,“ zachmuřil se syn jako někdo, kdo převaluje v ústech sousto, které se dá jen velmi těžko rozkousat.

„Ach, ano. Doufám, že se s nimi setkáme. Mohlo by to být zábavné.“

Pak nastoupili zpět do kočáru.

* * *

Zatím v horách se muži, jenž se pokusil přepadnout kočár, podařilo zvednout na nohy. V první chvíli měl dojem, že mu v něčem uvázly. Popuzeně si promnul krk a začal se rozhlížet po svém koni, kterého našel stát mezi balvany o několik kroků dále.

Když se pokusil chytit vraníka za uzdu, prošla mu ruka řemením i koňským krkem jako dýmem. Zvíře se vzepjalo a pološílené strachem se dalo na útěk.

Jak se zdá, pomyslel si lapka, nebude to zrovna dobrá noc. K sakru, ať mě čert, nejenže jsem přišel o kořist, ale teď ještě ke všemu o koně. Co to, u všech všudy, bylo za lidi? Nedokázal si přesně vybavit, co se stalo ve voze, ale rozhodně věděl, že to nebylo zábavné.

Lapka patřil k tomu jednoduchému druhu lidí, kteří si, když je udeří něco většího, než jsou oni, najdou něco menšího, než jsou oni, aby si na tom vylili vztek. Přísahal, že dnes v noci toho bude někdo litovat. Rozhodně si musí sehnat nového koně.

A jako na zavolanou se k němu náhle větrem donesl zvuk koňských kopyt. Vytasil meč a vyskočil na silnici.

„Stůj! To je přepadení!“

Přibližující se kůň poslušně zastavil několik kroků od něho. Takže to nakonec nebude zase tak špatná noc, pomyslel si lapka. Bylo to totiž skutečně úžasné zvíře, kůň spíše válečný než ke každodennímu užívání. Byl tak bílý, že se mu v srsti odráželo i světlo náhodných hvězd, a jak se zdálo, byl jeho postroj bohatě zdobený stříbrem.

Jezdec byl zahalen před lezavou zimou do těžkého pláště.

„Peníze, nebo život!“ vykřikl lapka.

PROSÍM?

„Tvoje peníze,“ opakoval lupič, „nebo tvůj život! Které části z toho nerozumíš?“

AHA. UŽ CHÁPU. DOBRÁ. MÁM TADY JISTOU MALOU ČÁSTKU PENĚZ.

Na zmrzlou zem dopadlo několik mincí. Lupič se k nim

sehnul, ale nedokázal je zvednout. To jenom rozdmychalo jeho vztek.

„Takže život!“

Postava v sedle potřásla hlavou. MYSLÍM, ŽE SE MÝLÍŠ, VÁŽNĚ.

Z pouzdra u sedla pak vytáhla dlouhou prohnutou hůl. Lapku napadlo, že je to kopí, ale vzápětí jako by ze dřeva vyskočila oblouková čepel a její okraje modře zaskvětlkovaly.

MUSÍM ŘÍCI, ŽE MÁŠ NEOBYČEJNOU ŽIVOTNÍ SETRVAČNOST, řekl jezdec. Nebyl to ani tak hlas, jako dunivá ozvěna uvnitř lapkovy hlavy. I KDYŽ BYSTRÝ PRÁVĚ NEJSI.

„Co jsi zač?“

JSEM SMRŤ, odpověděl Smrť, A V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ TADY NEJSEM PROTO, ABYCH TĚ PŘIPRAVIL O PENÍZE. KTERÉ ČÁSTI Z TOHO NEROZUMÍŠ?

Na okně zámeckých stájí se něco unaveně třepotalo. V okně nebylo sklo, jen slabá dřevěná prkénka, aby se dovnitř dostal nějaký vzduch.

Ozvalo se tiché škrábání, pak ťukání a pak se znovu rozhostilo ticho.

Sokolové čekali.

Venku za oknem něco udělalo *húmpf*. Po protější stěně přeběhly paprsky oslňujícího světla a dřevěná výplň okna začala černat.

Stařenka Oggová věděla, že zatímco skutečný obřad bude ve Velké síni, ta pravá zábava se bude odehrávat venku, na nádvoří, kolem velkého ohně. Uvnitř to budou křepelčí vajíčka, paštika z husích jater a jednohubky, které si musel člověk dát čtyři, aby měl pocit, že má do čeho kousnout. Venku to budou pečené brambory plovoucí ve škopících másla a celý jelen na rožni. A později tam bude divadelní představení objednané králem. Bude v něm vystupovat ten chlápek, co si hned na začátku pustí do kalhot lasičku, a to byla zábava, kterou Stařenka milovala víc než Velkou operu.

Bylo pochopitelné, že jako čarodějka byla všude vítána, a bylo dobře to tu a tam těm noblesám nahoře připomenout pro případ, že už zapoměly. Byla to těžká volba, ale nakonec se rozhodla, že zůstane venku a dá si k jídlu pořádný kus srnčího, protože stejně jako mnoho podobných stařenek i Stařenka byla, co se týče jídla podávaného zdarma, bezednou jámou. Pak ale zaskočí dovnitř a doplní zbývající volná místa těmi jejich nimeravkami. Kromě toho, uvnitř jistě budou mít to drahé bublinkové víno a to dělalo Stařence moc dobře, ovšem za předpokladu, že jí ho servírovali v nějakém větším korbeli nebo džbánu. Faktem ale je, že si člověk musel udělat dobrý pivní základ, než se dal na ty legrační bublinky.

Uchopila velký korběl, přešla do čela fronty u pivního sudu a jemně odstrčila toho prvního v čele – muže, který žádnou nádobu neměl a vypadal, že chce vleže pod pípou strávit celý večer, a natočila si svou pintu.

Když se otočila, uviděla zešíroka našlapující postavu Anežky Nulíčkové, která se k ní blížila poněkud nejistě díky tomu, že měla poprvé na veřejnosti svůj zbrusu nový špičatý klobouk.

„Nazdar, holka,“ usmála se na ni Stařenka. „Zkus kousek zvěřiny, je skvělá.“

Anežka vrhla na pečící se zvěřinu pochybovačný pohled. Lancreští hleděli především na kalorie a vitaminy jim mohly být ukradené.

„Myslíš, že tady někde mají salát?“

„Já doufám, že ne,“ odpověděla spokojeně Stařenka.

„Je tady spousta lidí,“ komentovala Anežka.

„Každý dostal pozvánku,“ příkyvovala Stařenka. „Myslím, že v tomhle směru byla Magráta opravdu velkorysá.“

Anežka natáhla krk. „Ale ještě jsem nikde nezahlédla Bábi Zlopočasnou.“

„Ta je určitě uvnitř a radí lidem, co mají dělat.“

„Já ji poslední dobou vůbec nějak neviděla,“ zamyslela se Anežka. „Podle mě měla něco za lubem.“

Stařence se zúžily oči.

„Myslíš?“ řekla a v duchu si dodala: začínáš být opravdu *dobrá*, holčičko.

„Víš, myslím si to proto, že od té chvíle, co se začalo mluvit o té oslavě,“ Anežka mávla buclatou rukou směrem, který všeobecně zahrnoval okolní cholesterolové orgie, „byla pořád taková... jako napnutá. Drnčela.“

Stařenka Oggová si nacpala dýmku a škrtila sirkou o podrážku.

„Ty si fakticky všimneš skoro všeho, co?“ řekla a několikrát zkusmo zabafala. „Všímá si, všímá a všímá. Asi ti budeme říkat slečna Všímavá.“

„No, každopádně jsem si všimla, že si začneš hrát se svou fajfkou, když ti v hlavě běží myšlenky, které se ti nelíbí,“ odpověděla klidně Anežka. „Je to takzvaná substituční činnost.“

Stařenka se zahalila oblakem sladce voňavého dýmu a pomyslela si, že Anežka už zase četla knihy. Všechny čarodějky, které kdy žily v Anežčině nynějším domku, byly knižní typy. Myslely si, že se člověk může na svět dívat stránkami knih, což je samozřejmě nesmysl, protože vám v tom překáží všechna ta slova.

„Byla taková tichá a nenápadná, to je pravda,“ přikývla. „Myslím ale, že v takových chvílích je lepší nechat ji, dokud ji to nepustí samo.“

„Myslela jsem si, že má třeba něco proti tomu knězi, co má provést křest,“ řekla Anežka.

„Cože? Ne, to ne, starej bratr Perdělín je fajn,“ usmála se Stařenka. „Odžvaní si to v nějaký cizí hatmatilce, nebejvá to dlouhý, pak se mu dá šestipence za námahu, nalejou ho plnýho brandy, naložej na jeho osla a maj ho z krku.“

„Cože? Tys to neslyšela?“ vykulila na ni Anežka oči. „Ten přece leží ve Skundu. Spadl ze svého osla a zlomil si jedno zápěstí a obě nohy.“

Stařenka Oggová vytáhla dýmku z úst.

„A proč mi o tom nikdo neřekl?“

„To nevím, Stařenko. Mně to řekla včera paní Tkadlecová.“

„No tohle! Ta ženská! Dneska ráno jsem ji potkala na ulici. Taky mohla něco říct!“

Stařenka zasunula dýmku zpět do koutku gestem, kterým jako by bodala do všech nesdělených drbů. „Jak si může někdo zlomit obě nohy, když spadne z osla?“

„Jel právě po té úzké stezce, co vede po úbočí Skundské rokle. Spadl dvacet metrů.“

„Jak? Aha... No, tak to je dost vysoký osel, to je pravda.“

„Takže, co vím, král poslal do omnijské misie v Ohulanu, aby nám poslali nějakého kněze,“ dodala Anežka.

„Cože udělal?“ pozvedla Stařenka obočí.

Hned za hranicemi města stál malý, šedý a neuměle postavený stan. Sílicí vítr pleskal volným plátnem a snažil se odervat další kus plakátu, který byl přibit na dřevěném lešeníčku.

Stálo tam: DOBRÁ ZPRÁVA! Om vás vítá!

Na malé úvodní bohoslužbě, kterou Mořihněv Ovísek dnes odpoledne uspořádal, se neobjevila živá duše, ale protože už ji ohlásil, odsloužil ji, zazpíval několik povzbudivých písní a pak odříkal krátkou modlitbu k větru a dešti.

Teď se skororeverend Ovísek prohlížel v zrcadle. Kdyby měl přiznat pravdu, tak by řekl, že zrcadla v něm budí jakousi neurčitou nejistotu. Zrcadla totiž vedla k jednomu z mnohých schizmat jeho víry, protože na jedné straně se říkalo, že jelikož podporují marnivost, jsou špatná, a na druhé, že odrážejí Omovo božství, a proto jsou svatá. Ovísek si ještě nevytvořil své vlastní mínění, protože patřil od přírody k lidem, kteří chtěli nejprve spatřit ten či onen problém z obou sporných stran, ale pravda je, že mu zrcadla v jedné věci pomohla – totiž urovnat si poněkud neposlušný kněžský kolárek.

Byl pořád ještě docela nový. Sám Velký reverend Pokořín, který jim přednášel Pastorální praktika, vždycky říkal, že nařízení o škrubu jsou jen jakýmsi orientačním vodítkem, ale Ovísek by byl nerad šlápl vedle a jeho kolárek se dal klidně použít místo britvy.

Opatrně spustil svůj přívěsek Svaté želvy na místo, s jistým uspokojením zaregistroval jeho skvělý lesk a vzal do ruky umělecké vydání *Knihy Omovy*, kterou dostal při vysvěcení. Někteří jeho spolužáci strávili celé hodiny tím, že v knize listovali a mačkali a odírali stránky, aby svazku dodali věrohodnost knihy každodenně užívané, ale Ovísek nic takového nedělal. Kromě toho znal spisek prakticky nazpaměť.

S pocitem viny, protože v koleji padly mnohé námitky proti tomu, aby se svatá kniha užívala pouze k vykládání štěstí, zavřel oči a knihu namátkou otevřel.

Pak rychle otevřel i oči a přečetl si první řádky, na něž mu padly.

Bylo to někde v polovině druhého Brutova dopisu Omišským, v němž je jemně káral za to, že neodpověděli na jeho První list Omišským.

„...mlčení jest odpovědí, která si žádá tři další otázky. Hleďte a naleznete, ale nejprve musíte vědět, co hledáte...“

No – dobrá. Zavřel knihu.

Jaké příšerné místo! Jaká... *díra!* Po bohoslužbě si vyrazil na krátkou procházku, a jak se zdálo, končila každá pěšina buď na úpatí, nebo na vrcholu kolmého útesu. V životě nebyl v takové *svislé* zemi. V křoví kolem něj šustily různé neznámé a podezřelé věci a zablátil si celé boty. A co se týče lidí, které potkal... Jistě, jsou to takoví nevzdělaní venkovští lidičkové, sůl země, samozřejmě, ale většina z nich si ho prohlížela z uctivé vzdálenosti, jako by čekali, že se mu už brzo stane něco ošklivého, a nestáli o to, být mu nablízku, až k tomu dojde.

Jenže, pomyslel si, *říká se* v Brutově dopise Simonitským, že chceš-li, aby bylo vidět světlo, musíš je odnést do tmy. A tohle bylo rozhodně temné místo.

Odříkal malou modlitbu a vyšel do větrné a blátivé temnoty.

Bábi letěla vysoko nad vrcholky stromů pod polovičním měsícem.

Takovému měsíci nedůvěřovala. Plný měsíc – ten mohl jen ubývat, měsíc v novu jen dorůstat, ale půlměsíc, balancující tak nebezpečně mezi světlem a temnotou..., ohó, ten mohl udělat cokoliv.

Čarodějky vždycky žily na okraji věcí. Bábi cítila pálivé řezání v rukou. Nebylo to jen z mrazivého vzduchu. Někde bylo nějaké skryté *ostří*. Někde něco *začínalo*.

Na druhé straně oblohy planula kolem hor ve Středu světa středová záře, dost jasná na to, aby se pustila do úspěšného boje se svitem měsíce. Nad ústředním horským masivem tancovala zelená a zlatá světla. V téhle roční době to byl úkaz velmi vzácný a Bábi přemýšlela, co asi může předznamenávat.

Díly se uhradovaly na příkrém úbočí jedné propadliny v horách, která si nezasloužila název údolí. Když se začala snášet k zemi, zahlédla ve svitu měsíce bledou, k nebi vzhlížející tvář, která čekala ve stínech zahrady.

„Dobrý večer, pane Břečtaníku,“ pozdravila, když seskočila z koštěte. „Je nahoře?“

„Ve chlívě,“ odpověděl pan Břečtaník nevýrazně. „Kopla ji kráva... ošklivě.“

Bábin výraz se nezměnil.

„Uvidíme,“ prohlásila krátce, „co se dá dělat.“

Když ale vešla do stáje, stačil jí jediný pohled do tváře paní Paternosterové, aby věděla, že už toho bohužel moc nebude. Ta žena nebyla čarodějkou, ale znala babičí praxi, jakou se v každé osamocené vesnici nějaká žena naučí, protože je třeba postarat se o krávy, kozy, koně a taky lidi.

„Je to špatné,“ zašeptala, když se Bábi zadívala na sténající postavu na slámě. „Obávám se, že přijdeme o obě..., nebo možná jen o jednu...“

Kdybyste věděli, co máte hledat, našli byste možná v jejím hlase náznak otázky. Bábi se soustředila.

„Je to chlapec,“ řekla.

Paní Paternosterová se neunavovala úvahami o tom, jak to

Bábi ví, ale její výraz naznačoval, že tím byla k už tak těžkému údelu přidána nějaká ta troška navíc.

„Takže bych raději měla jít a říct Honzovi Břečtaníkovi, jak se věci mají, že?“ podívala se tázavě na Bábi.

Nestačila ani vykročit, když se jí na paži sevřela ruka Bábi Zlopočasné.

„Ten s tímhle nemá nic společného.“

„Ale vždyť on je přece –“

„Ten s tímhle nemá nic společného.“

Paní Paternosterová se zadívala do oněch modrých očí a byla si jistá dvěma věcmi. První byla, že pan Břečtaník s tímhle nebude mít nic společného, a druhá, že o tom, co se tady ve stáji stane, se už nikdy a nikde nebude mluvit.

„Myslím, že si je dost přesně vybavuju,“ řekla Bábi, pustila paní Paternosterovou a začala si vyhrnovat rukávy. „Příjemný párek, řekla bych. On je ve všech směrech pořádný manžel.“ Nalila horkou vodu z hrnce do umyvadla, které porodní babka postavila na žlab.

Paní Paternosterová přikývla.

„Jenže obdělávat tyhle krpály je i pro chlapa trochu moc, když to dělá sám,“ pokračovala Bábi, zatímco si myla ruce. Paní Paternosterová znovu zasmušile přisvědčila.

„Podívejte, myslím, že byste ho měla vzít do domu a udělat mu hrnek pořádného čaje,“ přikazovala Bábi. „Můžete mu říci, že dělám, co můžu.“

Tentokrát paní Paternosterová vděčně přikývla.

Když zmizela z chléva, položila Bábi ruku na vlhké čelo paní Břečtaníkové.

„Takže teď, Květo Břečtaníková,“ řekla konejšivým hlasem, „podíváme se, co se s tím dá dělat. Ale ze všeho nejdřív... už necítíš bolest...“

Když pohnula hlavou, zahlédla nezaskleným oknem měsíc. Mezi světlem a tmou... ano, to je to místo, kde člověk občas prostě být musí.

JISTĚ.

Bábi se ani neunavovala tím, aby se otočila.

„Hned jsem si myslela, že tady budeš,“ řekla a klekla si do slámy.

A KDE JINDE? podivil se Smrť.

„Víš, pro koho jsi přišel?“

TONEZÁLEŽÍ NA MNĚ. NASAMÉM OKRAJI JE VŽDYCKY... NEJISTOTA.

Bábi ta slova zněla v hlavě několik vteřin jako malé roztápějící se ledové kostky. Na okraji, až na tom nejzazším okraji také musí být... soud.

„Tady bylo napácháno příliš mnoho škod,“ zabručela nakonec. „Příliš mnoho.“

O několik minut později pocítila, jak kolem ní, oknem, tiše vyvanul život. Smrť měl tolik slušnosti, že odešel beze slova.

Když paní Paternosterová rozechvěle zaklepal na dveře a otevřela je, klečela Bábi Zlopočasná vedle krávy. Porodní babka viděla, jak Bábi vstává a zvedá v ruce velký trn.

„To ubohé zvíře ho mělo v noze celý den,“ řekla. „Není divu, že střečkovalo. Pokuste se..., ne, ujistěte se, že tu krávu nezabije, rozumíte mi? Budou ji potřebovat.“

Paní Paternosterová vrhla koutkem oka pohled na stočenou deku na slámě. Bábi uzlík ohleduplně položila z dohledu paní Břečtaníkové, která teď spala.

„Tohle mu řeknu já,“ dodala ještě Bábi a oprášila si šaty. „A co se jí týče... No... je silná a mladá a vy víte, co dělat. Dohlídněte na ni a já nebo Stařenka se tady zastavíme, jakmile se nám to bude trochu hodit. Až se na to paní bude cítit..., myslím, že v královském paláci budou brzo potřebovat kojnou, a to by bylo dobré pro všechny zúčastněné.“

Bylo velmi sporné, zda by se v celých Dílech našel někdo, kdo by odporoval Bábi Zlopočasné, ale přesto Bábi zahlédla ve tváři paní Paternosterové slaboučký stín nesouhlasu.

„Vy si pořád ještě myslíte, že jsem se měla zeptat pana Břečtaníka, kdo z nich...?“ řekla.

„To bych udělala já...“ zamumlala porodní bába.

„Vy ho nemáte ráda? Myslíte si, že je to zlý člověk?“ zeptala se jí Bábi a upravovala si jehlice v klobouku.

„To ne!“

„Mně taky nikdy nic neudělal, tak proč bych mu měla tak hrozně *ublížit*?“

Anežka musela popobíhat, aby stačila. Když se Stařenka Oggová rozčilila, dokázala se pohybovat, jako kdyby ji poháněl pístový motor.

„Ale my tady přece máme kněží dost, Stařenko!“

„Ale ne Omnijce!“ odsekla jí Stařenka. „Ty jsme tady měli vloni. Dva z nich dokonce *zabouchali u mých dveří!*“

„No ale od toho dveře přece –“

„A pak mi pod ně strčili lístek, na kterém bylo napsáno ‚Kaj se!‘“ Stařenka Oggová rozhořčeně pokračovala. „Kát se? Já? Ta drzost! Já nemám čas začínat teď s nějakým pokáním! To bych už vůbec nic dalšího nedělala! A kromě toho,“ dodala, „stejně většiny těch věcí nelituju.“

„Mám dojem, že začínáš být trochu rozčilená –“

„Podpalují lidi!“ zvýšila hlas Stařenka.

„Myslím, že jsem někde četla, že to skutečně dělali,“ přikývla Anežka, která byla celá zadýchaná námahou udržet se Stařenkou krok. „Ale to už bylo dávno, Stařenko! Ti, co jsem je viděla v Ankh-Morporku, jen rozdávali papírky s hesly, modlili se ve velkém stanu a zpívali takové nudné písničky –“

„Pch! Starého psa na novou kočku nevyučíš, děvče!“

Spěchaly chodbou a pak prošly kolem velkého parapetu za dveřmi do hlučného veselí Velké síně.

„Teď abychom se v hlavounech brodily,“ posteskla si Stařenka a natahovala krk. „Aha, támhle je náš Jeník –“

Momentální lancredská armáda se ledabyly opírala o jeden sloup, pravděpodobně v naději, že ji nikdo nepozná v livreji dveřníka a napudrované paruce, která ovšem byla vyrobena pro dveřníka mnohem většího.

Království nemělo mnoho výkonných orgánů vlády a většinu z nich pak představoval Stařenčin nejmladší syn. Navzdory těm nejpřímnějším pokusům krále Verence, jenž byl osvíceným, i když poněkud nervózním panovníkem myslícím do budoucna, ale nedokázal přesvědčit lidi z Lancre, a ti nechtěli za žádnou cenu přijmout demokracii. Celá vláda pak bohužel sama o sobě nesla jen nemnoho světlých stránek. Mnoho z těch nevyhnutelných procesů vykonával právě Jeník. Čistil palácové záchody, doručoval nečetnou poštu, hlídal na hradbách, byl jediným zaměstnancem Královské mincovny, vyvažoval státní rozpočet a ve volném čase pomáhal hradnímu zahradníkovi. V posledních dnech, kdy bylo pokládáno za nezbytné střežit hranice – neboť Verence cítil, že žluto-černě natřená závora dodává zemi jaksi... *profesionální* vzhled – razítkoval Jeník cestovní pasy, nebo alespoň jakýkoliv kus papíru, který mu návštěvníci předložili. Dělal to s láskou a razítkem, které si zručně vyřezal z poloviny brambory. Bral to nesmírně vážně. Při událostech, jako byla tahle, však většinou dveřníkoval, především proto, že starý dveřník a komoří Vzorflok míval volno, a i když ne, Jeník věděl, že bude každou chvíli třeba někam doběhnout či doskočit, a to vždycky rád přiložil ruku k dílu.

„Brej večír, náš Jeníku,“ zahlaholila Stařenka. „Koukám, že už máš zase na hlavě to mrtvý jehně!“

„Ale no tak, *mami!*“ odpověděl pohoršeně Jeník a pokoušel se upravit si paruku.

„Kde je ten kněz, co má provést křest?“ šla Stařenka k jádru věci.

„Cože, mami? Já nevím, mami! Přestal jsem vyvolávat jména už před půldruha hodinou a začal jsem roznášet takové kousky sýra na párátku – hele, *mami!* Neměla by sis jich brát tolik najednou!“*

* Pozn. autora: *Lidem zvenčí častokrát připadalo divné, že zatímco Lancreští zásadně odmítali uvažovat o jakékoliv demokracii na základě přesvědčení, že vládnout by měl král a oni by ho měli*

Stařenka Oggová nasála jediným dechem koktajlové pochoutky ze čtyř páráték najednou a zamyšleně se rozhlédla po přítomných.

„Potřebuju na slovíčko s mladým Verencem,“ řekla.

„Je to *král*, Stařenko,“ připomněla jí opatrně Anežka.

„To ještě není důvod, aby se choval jako nějaký hogo-fogo.“

„No, já si myslím, že je.“

„Nech si ty neomalenosti. Ty běž, najdi toho Omnijce a pořádně ho hlídej!“

„A jak ho mám najít?“ zatvářila se Anežka kysele. „To mám hledat, kde stoupá sloup dýmu?“

„Vždycky chodí celí v černém,“ poradila jí Stařenka pevně. „Pch! To je typické!“

„A co má být? My taky chodíme v černé.“

„Správně! Ale ta naše je..., naše je...“ Při každém „naše“ se Stařenka udeřila do hrudi a způsobila tak dosti rozsáhlé vlnobití. „*Naše je správná* černá, rozumíš? Tak a teď běž a snaž se vypadat co nejmíň podezřele,“ dodala Stařenka – malá dáma s černým špičatým kloboukem zvrácím šedesáti centimetrů na hlavě. Znovu se rozhlédla po přítomných a strčila loktem do syna.

„Jeníku, *doručil* jsi Bábi Zlopočasné pozvánku, že ano?“

Zatvářil se zděšeně. „Ale *samozřejmě*, mami!“

„Strčil jsi jí ten papír pode dveře?“

„Ne, mami. Víš, jak mě zpucovala posledně, vloni, když jí slimáci oslintali celou pohlednici. Zachytil jsem ho pěkně zvenčí do pantů a dal jsem si záležet, aby to drželo.“

„Hodnej,“ přikývla souhlasně Stařenka.

upozornit pokaždé, když to bude dělat špatně, nikdy z nich nebyli zvlášť dobří služebníci. Pozor, oni uměli vařit a okopávat zeleninu a umývat nádobí, dveřničit, sklepníčit i komořit, ale nikdy z nich prostě nebyli lokajové. Král Verence to celkem chápal a spokojil se s tím, že Jeník zval hosty do jídelny výkřikem: „Skvělá bašta, lidičky, pojdte si na to, dokud je to ještě teplý!“

Lancreští si na poštovní schránky moc nepotrpěli. Pošta byla velmi nepravidelná, zato ostré silné větry naopak. Proč mít ve dveřích škvíru, kterou by dovnitř mohly vniknout nezvané větry? Proto byly dopisy ukládány pod velké kameny, zastrkovány do květináčů nebo strkány pode dveře.

Ostatně nikdy jich nebylo mnoho.* Lancre fungovalo na základě feudálního systému, který zhruba spočíval v tom, že všichni mezi sebou neustále bojovali a svůj boj předávali potomkům. Když se kácí les, lítají třísky. Třísky z některých ramenou se předávaly z generace na generaci. Kvalitní zášť byla jako kvalitní staré víno. Pečlivě jste na ně dohlíželi a pak ho přenechali svým dětem.

Nikdy jste nikomu *nepsali!* Když jste chtěli někomu něco sdělit, řekli jste mu to *do obličje!* To udržovalo věci hezky živé a žhavé.

Anežka se vmáčkla do zástupu. Cítila se dost hloupě. Na druhé straně, ona se tak cítila poměrně často. Teď už věděla, proč Magráta Česneková vždycky chodila v těch sentimentálně rozevlátých šatech a nikdy nenosila černý špičatý klobouk. Nasadte si na hlavu černý špičatý klobouk a oblečte se do černého, a na Anežce bylo té černé *nějaký* kousek, a jistým způsobem vás každý viděl. Byla jste Čarodějka. Mělo to své dobré stránky. Mezi ty stinné patřilo, že se na vás lidé obraceli se svými potížemi a ani na okamžik je nenapadlo, že byste na ně právě neměli náladu.

Jenže se jí zase dostávalo jisté úcty, dokonce i od lidí, kteří si ji pamatovali z doby *předtím*, než si nasadila špičatý klobouk. Měli sklony ustupovat jí z cesty, i když lidé měli sklony ustupovat Anežce z cesty i předtím, pro případ, že by plula plnou parou.

* Pozn. autora: S výjimkou těch, které obsahovaly malé poukázky na výplatu peněz a průvodní dopis obvykle začínající „Nejdražší Mami a Tati, v Ankh-Morporku se mi daří dobře a tenhle týden jsem vydělal celých sedm tolarů.“

„Dobrý večer, slečno...“

Otočila se a spatřila Červenkauvu ve slavnostní uniformě. V takových okamžicích bylo velmi důležité se ovládnout a nasmát se, a proto Anežka zachovávala vážný obličej a ignorovala Perditin záchvat hysterického smíchu, který jí burácel v pozadí mozku. Vídala občas Červenkauvu na okraji lesů nebo na blatech. Obvykle se královský sokolník pokoušel ubránit vlastním dravcům, kteří na něj pro ukrácení dlouhé chvíle útočili, a král Jindřich ho dokonce opakovaně zvedal a pouštěl na zem v domnění, že sokolník je nějaká velká želva.

Nebylo to tím, že byl Červenkauva špatný sokolník. V Lancre si drželo dravé ptáky ještě několik dalších lidí a všichni si mysleli, že je Červenkauva jedním z nejlepších cvičitelů v horách, možná proto, že se k tomu upjal s takovou jednoznačností. On prostě vycvičil každého z těch rudookých vraždících tvorů tak dobře, že pak nemohli odolat touze ochutnat, jak jejich mistr chutná.

Nezasloužil si to. Nezasloužil si ani svoji obřadní uniformu. Obvykle, tedy když právě nebyl ve společnosti krále Jindřicha, chodíval v pracovním koženém oděvu a míval tři nebo čtyři náplasti v obličejí, ale to, co měl na sobě teď, bylo navrženo alespoň před sto lety, a to někým, kdo měl velmi lyrický vztah k venkovu a taky ho tak viděl. Bylo jasné, že ten člověk na druhé straně nikdy neprchal ostnatým trním, zatímco mu na uchu visí raroh. Kostým hodně využíval zlatou a červenou a byl by vypadal mnohem lépe na někom, kdo by byl o šedesát centimetrů vyšší a měl nohy, které by se hodily do rudých punčoch. O klobouku bylo lepší nemluvit, ale kdybyste už o něm hovořit museli, zřejmě byste se zmínili o něčem obrovském, rudém a zplihlém. S pérem.

„Slečno Nulíčková?“ řekl Červenkauva.

„Promiňte..., dívala jsem se na váš klobouk.“

„Je hezký, že?“ usmál se Červenkauva společensky. „Tohle je Vilma, káně. Jenže ona si myslí, že je kuře. Neumí lítat. Budu ji muset naučit, jak má lovit.“

Anežka natahovala krk, aby zachytila sebemenší náznak nějaké náboženské aktivity, ale při popisu poničené osobnosti onoho načepýřeného tvora na Červenkauvově zápěstí k němu obrátila pohled.

„A jak?“

„Musí prostě vejít do křovin a ukopat králíka k smrti. A už jsem ji skoro odnaučil kvokat, že, Vilmo?“

„Neviděl jste tady nějakého Omnijce?“ zašeptala a naklonila se k němu.

„A co je to za ptáka, slečno?“ zeptal se sokolník nejistě. Pokaždé, když se nemluvilo o ptácích, vypadal, jako když je příliš zaměstnán, jako člověk s obrovskou encyklopedií, která nemá rejstřík.

„No, totiž... víte, nelamte si tím hlavu.“ Podívala se znovu na Vilmu. „Jak to? Tedy, myslím, jak si může takový pták myslet, že je... že je kuře?“

„To se stane jednoduše, slečno,“ odpověděl jí Červenkauva. „Tomáš Nesrovnalý z Kyselé Prdele ukradl jedno vejce z hnízda a šoupl je pod slípku, co mu seděla na vejcích. A pak jí to kuře včas nevzal. Takže Vilma došla k názoru, že když je její máma slepice, ona je taky.“

„No, to je ale –“

„Tak to většinou bývá, slečno. Když je vychovávám od vajíček, dělám to jinak. Hned jak se vylíhnou, mám speciální rukavici a –“

„To je skutečně úžasné, ale myslím, že už budu muset jít,“ vskočila mu Anežka do řeči.

„Jistě, slečno.“

Spatřila svou kořist, která kráčela napříč halou.

Bylo na něm něco nezaměnitelného. Jako kdyby byl čarodějkou. Nebylo to tím, že jeho černé roucho končilo u kolen a pak se měnilo v pár nohou obepnutých šedými punčochami a sandály, ani tím, že jeho klobouk měl sice nepatrné dýnko, ale zato krepku, na níž by se dalo prostřít k menší hostině. Bylo to tím,

že když šel, pohyboval se ve středu malého volného prostoru, který se přesouval s ním, přesně jako u čarodějek. Nikdo se nechtěl otřít o čarodějky.

Neviděla mu do tváře. Jeho cesta se sice klikatila, ale mířila jedním určitým směrem – k bufetu.

„Promiňte, slečno Nulíčková?“

Vedle ní se objevil Jeník. Stál velmi zpřímá, protože když se nějak nevhodně nebo prudce obrátil, měla paruka na jeho hlavě sklony se otáčet.

„Copak, Jeníku?“

„Chce s vámi mluvit královna, slečno,“ řekl Jeník.

„Se mnou?“

„Ano, slečno. Je v Odporně zelené jídelně, slečno.“ Jeník se pomalu otočil. Paruka se naopak nepohnula a zůstala zírat opačným směrem.

Anežka zaváhala. Je to královský rozkaz, pomyslela si, i když ho vydala jen Magráta Česneková, a proto má jistě přednost přede vším, co jí nařídila Stařenka Oggová. Konec konců, toho kněze našla a nezdálo se, že by se chystal podpálit všechny návštěvníky tlačící se okolo stolu s jednohubkami. Udělá nejlíp, když půjde.

Za zády zkormouceného Igora se otevřelo malé okénko.

„A proč jsme zastavili *tentokrát*?“

„Na cestě je throll, bháne.“

„Co je tam?“

Igor pozvedl oči k nebi. „Throll je tham.“

Okénko se zavřelo. Ve voze se rozeběhla šeptem vedená konverzace. Okénko se otevřelo. „Ty myslíš trolla?“

„Nhó, bháne.“

„Tak ho přejeď!“

Troll se přiblížil s plápolající pochodní pozvednutou nad hlavu. Před nějakým časem někdo řekl: „Tenhle troll potřebuje uniformu,“ a pak zjistil, že jedině, co mu ze zbrojnice padne, je

helma, a to ještě jen tehdy, když se mu na hlavu přichytí dlouhým řemínkem.

„Stharý bhán hrábě bhy mi nihdy neřhek, abych ho bhřejel,“ zamumlal Igor a nebylo to právě pod vousy. „Ale on bhyl thaky *ophravdový* ghentlemhan.“

„Cos to říkal?“ vyštěkl ve voze ženský hlas.

Troll došel ke kočáru a uctivě klepl klouby pravice do své helmy.

„Brej večír,“ pozdravil vychovaně. „Todle je kapku trapný. Heleď, víte, co von je to sloup? Dřevěnej? Závora?“

„Shloup? Zhávhora?“ zeptal se Igor podezřívavě.

„No, je to taková dlouhá kulatá věc ze dříví –“

„Jo? No a? Co s tím má bhýt?“

„Bychsem byl rád, dybyste si to předto... před-sta-vi-li, a taky že to má žlutej pruh, černej pruh, žlutej pruh a tak až nakonec. A je to přes cestu, jo? Jenže my máme akorát jeden. Kůl. Teda závoru. A ta je dneska na cestě k Ploskolebeč... lebčí hoře.“

Okénko se otevřelo.

„Tak se pohni, chlape! Přejeď ho!“

„Já teda můžu tam jít a přinést ji sem,“ pokračoval troll a nervózně přešlapoval z jedné obrovské nohy na druhou. „Akorát že by tady ten zábor... závora byla zejtra ráno, jo? Nebo můžete dělat, *jako* že je tady teďkom, a já budu dělat, *jako* že ji zvednu, a všechno je špígl nýgl, he?“

„Thag jo, theda,“ přikývl Igor. Ignoroval nevrle vrčení za svými zády. Starý hrábě byl vždycky k trollům slušný, i když se do nich nedá kousnout, a tomu se u upírů říká *skutečná klasa*.

„Akorát že vám musím dát eště berany berany,“ pokračoval troll. V rukou svíral půl brambory a hadr nasáklý barvou.

„A phroč?“

„Aby se vědělo, že ste kolem tady projeli,“ odušil troll.

„Nho jhó, ale dhyť my phrojedeme, tho khaždej vhidí, nhé?“ odvozoval Igor. „Khdyž dhojedeme tam, tak bhude khaždý věděť, žhe jsme bhylí *thady*, ne?“

„Ale takhle to budete mít *úředně*,“ odpověděl troll.

„A co bhy se sthalo, kdybysme chtěli jen tak bhrojet?“

„No... tak to bych... vám tu závora nezvedl,“ odpověděl troll.

Polapeni v této metafyzické šarádě oba zírali na cestu před kočárem, kde v další jízdě bránila pomyslná závora.

Za normálních okolností by Igor nemarnil čas. Jenže rodina mu začínala lézt pěkně na nervy a on reagoval tradičním způsobem všech obtěžovaných služebníků – najednou neobyčejně zhloupl. Naklonil se k okénku a oslovil cestující ve voze.

„Tho je hraniční khontrola, bháne!“ řekl. „Mháme si phrej dát něco ohrazídkovat!“

V kočáru se opět nějakou dobu šeptalo a pak někdo naprosto neceremoniálně vystrčil okénkem bílý obdélník lemovaný zlatem. Igor ho podal trollovi. „Je to ostuda,“ řekl troll, nejistou rukou kartičku orazítkoval a podal ji Igorovi zpět.

„Tho je jakho co?“

„Co jako?“

„Thohle... tohle znamení?“

„No, brambora nebyla tak velká, aby se tam vešel celej oficiální pečeť, a já stejně nevím, jak takovej pečeť vypadá, ale myslím, že je to docela pěkněj obrázek kačenky, co myslíš... te?“ vysvětloval troll s jistou pýchou. „A teď... jste připravený? Protože... zvedám závora! Už de nahoru! Vidíte, už je zvednutá. Tak a teďkom můžete ject.“

Kočár popojel kousek a pak se zastavil přímo před mostem.

Troll, vědom si toho, že dostál své povinnosti, se k němu pomalu doloudal a vyslechl něco, co považoval za zmatený rozhovor, i když pro Velkého Jima Býka byla většina hovorů obsahujících víceslabičná slova zahalena závojem tajemství.

„Tak a teď chci, abyste všichni dávali pozor –“

„Tati, už jsme to dělali dřív...“

„Opakování – matka moudrosti. *Toble* je řeka Lancre. Te-koucí voda. A my ji teď překonáme. Je dobře si uvědomit, že naši prapředkové, i když byli schopni podnikat cesty dlouhé